

**Απόψεις τελειόφοιτων Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του
Πανεπιστημίου Αιγαίου αναφορικά με την απασχόληση κατά τη διάρκεια των σπουδών
τους**

**Opinions of senior students of the Pedagogical Department of Primary Education of the
University of the Aegean regarding employment during their studies**

Ιωάννα Τσάρπα, Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Μεταδιδάκτορας, tsarpa@aegean.gr

Αλιβίζος (Λοϊζος) Σοφός, Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστήμιο Αιγαίου, Καθηγητής, Lsofos@aegean.gr

Ioanna Tsarpa, UniversityoftheAegean, Post-Doc, tsarpa@aegean.gr

Alivizos (Loizos) Sofos, University of the Aegean, Professor, Lsofos@aegean.gr

Abstract: The authors of the paper aim at exploring the views of the graduate students of the Pedagogical Department of Primary Education of the University of the Aegean in June 2018 as regards their employment/remunerated work during their studies. A questionnaire was distributed to graduate students for the purposes of the research and this formed the basis for arriving at the results described in the paper. The data analysis showed that half of graduate students were working during their studies, occasionally or on a permanent basis, on a part-time or full-time basis, and, moreover, it appears that students' employment during their studies did not negatively affect the time of completion of their studies. In addition, the kind of work exercised by more than half of graduate students during their studies did not correspond at all to the subject matter of their studies, while they consider that the prospects of employment are not particularly encouraging for the future.

Keywords: employment, labor market, teacher training

Περίληψη: Στην παρούσα εργασία επιχειρείται να διερευνηθούν οι απόψεις των τελειόφοιτων του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου τον Ιούνιο του 2018 αναφορικά με την απασχόληση τους κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Για τη διεξαγωγή της έρευνας χορηγήθηκε ερωτηματολόγιο στους τελειόφοιτους φοιτητές βάση του οποίου εξήχθησαν τα αποτελέσματα της παρούσας εργασίας. Από την ανάλυση δεδομένων διαπιστώθηκε ότι οι μισοί φοιτητές εργάζονταν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, περιστασιακά ή συνεχόμενα, με μερική ή πλήρη εργασία, ενώ φάνηκε ότι η απασχόληση των φοιτητών κατά τη διάρκεια των σπουδών τους δεν επηρέασε αρνητικά το χρόνο ολοκλήρωσης των σπουδών τους. Επιπλέον, το αντικείμενο της απασχόλησης που ασκήθηκε από περισσότερους από τους μισούς φοιτητές κατά τη διάρκεια των σπουδών τους δεν αντιστοιχεί καθόλου στο αντικείμενο σπουδών τους, ενώ θεωρούν ότι οι προοπτικές απασχόλησης δεν είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικές για το μέλλον.

Λέξεις κλειδιά:απασχόληση, αγορά εργασίας, εκπαίδευση εκπαιδευτικών.

Εισαγωγή

Η απασχόληση κατά τη διάρκεια των σπουδών οφείλεται σε μια σειρά παραγόντων που επηρεάζουν την επιλογή των φοιτητών για απασχόληση. Η απασχόληση κατά τη διάρκεια των σπουδών μπορεί να επιφέρει αύξηση των εσόδων των φοιτητών, καθώς και να τους διευκολύνει στη μετάβαση από τον πανεπιστημιακό – ακαδημαϊκό χώρο στο κοινωνικό περιβάλλον, στην αγορά εργασίας ιδιαίτερα όταν οι φοιτητές βρίσκονται προς την ολοκλήρωση των σπουδών τους, παρέχοντάς τους γνώσεις και δεξιότητες που να συμπληρώνουν τη μάθηση στο πανεπιστήμιο. Οι περιστασιακή απασχόληση των φοιτητών κατά τη διάρκεια των σπουδών τους σε αντικείμενα συναφή με τις σπουδές τους ενδέχεται να τους βοηθήσει, ώστε μετά τη λήψη του πτυχίου τους να συνεχίσουν να απασχολούνται στην ίδια εργασία ή συναφή με αυτήν που έκαναν ως φοιτητές. Ωστόσο, η απασχόληση των φοιτητών κατά τη διάρκεια των σπουδών τους απαιτεί χρόνο ο οποίος είναι απαραίτητος για τη μελέτη και την παρακολούθηση των σπουδών στο πανεπιστήμιο. Ο χρόνος που επενδύεται για την απασχόληση κατά τη διάρκεια των σπουδών χρειάζεται να γίνεται με ιδιαίτερη προσοχή, ώστε να μην έρχεται σε σύγκρουση με τις υποχρεώσεις φοίτησης.

Η απασχόληση κατά τη διάρκεια των σπουδών είναι ένα αντικείμενο διερεύνησης ερευνών, καθώς αποτελεί μια σύνθετη διερεύνηση με αρκετούς παράγοντες (οικονομικούς, κοινωνικούς, επαγγελματικούς, ακαδημαϊκούς, προσωπικούς) και απαιτείται μια ολοκληρωμένη προσέγγιση. Σύμφωνα με τους Hauschildtetal (2015) και έρευνα της Eurostudent (2015) τα ποσοστά απασχόλησης των φοιτητών που εργάζονται κατά τη διάρκεια των σπουδών τους κατέχουν υψηλό ποσοστό, στην Ελλάδα 80%, στην Ολλανδία 75%, στην Τσεχική Δημοκρατία 60%, στο Μαυροβούνιο 50%, στη Ρουμανία 30%, στην Ιταλία 26%, στη Σερβία 23%, στη Βοσνία και Ερζεγοβίνη 22%. Στηριζόμενοι στα αποτελέσματα των ερευνών διαφαίνεται ότι η απασχόληση των φοιτητών κατά τη διάρκεια των σπουδών τους διαδραματίζει καίρια σημασία στις σπουδές των φοιτητών και επηρεάζεται από διάφορους παράγοντες που χρειάζονται διερεύνηση και μελέτη.

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Η απασχόληση των φοιτητών κατά τη διάρκεια των σπουδών τους αυξάνεται συνεχώς τα τελευταία χρόνια. Οι έρευνες δείχνουν ότι οι φοιτητές που εργάζονται κατά τη διάρκεια αυξάνονται παγκοσμίως, ενώ παράλληλα τείνουν να εργάζονται και περισσότερες ώρες (KalenkoskiandPabilonia, 2010; Hall, 2010; Beerkens, Mägi, andLill 2011). Μέσα από έρευνες που έχουν διεξαχθεί σχετικά με την απασχόληση των φοιτητών γίνεται προσπάθεια να εντοπιστούν οι λόγοι για τους οποίους περισσότεροι φοιτητές εργάζονται κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Οι λόγοι της απασχόλησης των φοιτητών μπορούν να ομαδοποιηθούν στους ακόλουθους παράγοντες: α) οικονομικοί, β) κοινωνικοί, γ) επαγγελματικοί δ)

ακαδημαϊκοί και στ) προσωπικοί (Tur-Sinaietal, 2017; DarmodyandSmyth 2008; Brennanetal, 2005).

Η αύξηση της απασχόλησης των φοιτητών συνδέεται άμεσα με οικονομικούς παράγοντες. Τα μειωμένα ή μηδενικά οικονομικά έσοδα που λαμβάνουν από την οικογένειά τους ορισμένοι φοιτητές τους αναγκάζουν να εργάζονται για να καλύψουν τις υποχρεώσεις τους. Η δυνατότητα πρόσβασης σε όλους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση τροποποίησε το δυναμικό των φοιτητών, από την ελίτ στη μαζικότητα. Οικογένειες οι οποίες δυσκολεύονται να συνεισφέρουν στα έξοδα των σπουδών των παιδιών τους, έχουν ως αποτέλεσμα να αναγκάζονται οι φοιτητές να απασχολούνται κατά τη διάρκεια των σπουδών τους για να μπορέσουν να καλύψουν τις αυξημένες ανάγκες τους (Trow, 2000; Savic&Kresoja, 2016).

Επιπρόσθετα, τα τελευταία χρόνια έχει μεταβληθεί η δυνατότητα απασχόλησης σε διάφορες σύγχρονες μορφές εργασίας επιφέροντας αλλαγές στην κοινωνία. Μορφές μη παραδοσιακής απασχόλησης, όπως η μερική απασχόληση, η ευέλικτη απασχόληση, η εξ αποστάσεως απασχόληση δίνουν τη δυνατότητα στους φοιτητές να απασχολούνται με ευέλικτο πρόγραμμα και ωράριο, ώστε να μπορούν να εργάζονται και να σπουδάζουν ταυτόχρονα (Beerkens, Mägi, andLill 2011).

Ένα άλλο σημαντικό ζήτημα που τίθεται αποτελεί ότι έχουν μεταβληθεί τα απαραίτητα προσόντα που απαιτούνται για την απασχόληση στην αγορά εργασίας και την εξεύρεση εργασίας στον μέλλον. Η προϋπηρεσία στην αγορά εργασίας είναι ιδιαίτερα σημαντικό προσόν για την επιτυχή εξεύρεση εργασίας μετά τη λήψη του πτυχίου της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Οι φοιτητές κατά τη διάρκεια των σπουδών τους προσπαθούν να εργαστούν για τον εμπλουτισμό του βιογραφικού τους, όμως χρειάζεται να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στο γεγονός ότι η απασχόληση για να προσμετρηθεί θετικά απαιτείται να είναι σχετική με τον τομέα σπουδών τους (DarmodyandSmyth 2008; Roshchin&Rudakov, 2017).

Η διερεύνηση της απασχόλησης και της ακαδημαϊκής απόδοσης των απασχολούμενων φοιτητών είναι ιδιαίτερα σημαντικός παράγοντας μέτρησης. Έρευνες κατέδειξαν ότι η απασχόληση χαμηλής και μέτριας έντασης μπορεί να επιφέρει θετική ή ασήμαντη επίδραση στην ακαδημαϊκή απόδοση των εργαζόμενων φοιτητών. Ενώ όταν οι φοιτητές που απασχολούνται περισσότερες από 24 ώρες ανά εβδομάδα τότε επέρχεται αρνητική επίδραση στην ακαδημαϊκή απόδοση των φοιτητών (Brennanetal, 2005; Richardsonetal, 2014).

Πέραν όμως από τη διάρκεια της απασχόλησης των φοιτητών κατά τη διάρκεια των σπουδών τους σημαντικό ρόλο διαδραματίζει και το αντικείμενο της απασχόλησης. Όταν ο φοιτητής απασχολείται κατά τη διάρκεια των σπουδών του σε αντικείμενο συναφή με τις σπουδές του τότε μπορεί στο μέλλον να συμβάλει θετικά στην ακαδημαϊκή του πορεία. Όταν όμως ο φοιτητής απασχολείται σε αντικείμενο τελείως διαφορετικό με τις σπουδές του, π.χ. σερβιτόρος, τότε έχει ως κύριο λόγο εργασίας τον οικονομικό για να μπορέσει να καλύψει τα έξοδα των σπουδών του (Yanbarisova, 2015).

Επιπρόσθετα, αξίζει να αναφερθεί ότι έρευνες έδειξαν ότι οι φοιτητές που εργάζονται κατά τη διάρκεια των σπουδών τους μπορεί να απασχολούνται και για προσωπικούς λόγους. Φοιτητές

οι οποίοι δεν αντιμετωπίζουν κάποιο ιδιαίτερο οικονομικό πρόβλημα και έχουν τη δυνατότητα να καλύψουν τα έξοδα των σπουδών τους φάνηκε ότι απασχολούνται κατά τη διάρκεια των σπουδών τους για να γεμίσουν τον ελεύθερό τους χρόνο κάνοντας δημιουργικές δραστηριότητες μέσω της εργασίας (Beerkens, Magi&Lill, 2011).

Σύμφωνα με τα παραπάνω γίνεται αντιληπτό ότι η απασχολησιμότητα των φοιτητών κατά τη διάρκεια των σπουδών τους αποτελεί ένα σημαντικό θέμα διερεύνησης για τα τμήματα και τα πανεπιστήμια και της Ελλάδας, ώστε να μπορέσουν να ληφθούν υπόψη από τα τμήματα κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού του προγράμματος σπουδών. Για τους λόγους αυτούς και το Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αιγαίου θεώρησε ότι η διερεύνηση των απόψεων των αποφοίτων τους αναφορικά με την απασχολησιμότητά τους κατά τη διάρκεια των σπουδών τους χρειάζεται να μελετηθεί και να ερευνηθεί ώστε να συμβάλει στην καλύτερη οργάνωση και λειτουργία του Τμήματος για τους επόμενους φοιτητές.

Μεθοδολογία

Σκοπός της έρευνας ήταν να καταγραφούν οι απόψεις των τελειόφοιτων του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου αναφορικά με την απασχόληση κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

Τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας είναι:

- E1. Ποιο είναι το εργασιακό προφίλ των φοιτητών του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αιγαίου.
- E2. Πως επιδρά η απασχόληση των τελειόφοιτων κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στο Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αιγαίου σε σχέση με την επίδοση και την καθυστέρηση στις σπουδές.
- E3. Ποιες είναι οι απόψεις των τελειόφοιτων του Π.Τ.Δ.Ε. του πανεπιστημίου Αιγαίου για την απασχολησιμότητά τους μετά την αποφοίτησή τους.

Τον Ιούνιο του 2018 χορηγήθηκε σε όλους τους τελειόφοιτους του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου (Π.Τ.Δ.Ε.) online ερωτηματολόγιο. Η έρευνα επιδίωξε να καταγράψει τις απόψεις των τελειόφοιτων του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αιγαίου αναφορικά με την απασχόληση κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Από τους 110 τελειόφοιτους απάντησαν το ερωτηματολόγιο 99 απόφοιτοι από τους οποίους το μεγαλύτερο ποσοστό ήταν γυναίκες (78%).

Το ερωτηματολόγιο αποτελούνταν από 22 ερωτήσεις που αντιστοιχούν ως εξής με τα ερευνητικά ερωτήματα. Οι ερωτηθέντες έπρεπε να απαντήσουν σε ερωτήσεις κλειστού τύπου επιλέγοντας είτε μια από τις δύο επιλογές που δίνονταν είτε από μια κλίμακα 1-5 Likert.

E1. Περιελάμβανε ερωτήσεις ως προς τα δημογραφικά στοιχεία και στοιχεία φοίτησης, συγκεκριμένα, φύλο, επίπεδο εκπαίδευσης πατέρα, ετήσιο οικογενειακό εισόδημα γονέων, κάλυψη κόστους σπουδών φοιτητών, διάρκεια σπουδών, αιτίες καθυστέρησης ολοκλήρωσης σπουδών και βαθμός πτυχίου (ερωτήσεις 1-7).

E2. Ερωτήσεις ως προς την απασχολησιμότητα των φοιτητών – εργαζόμενοι και μη εργαζόμενοι – κατά τη διάρκεια των σπουδών τους και σχέση με την επίδοση και καθυστέρηση στις σπουδές (ερωτήσεις 8-16).

E3. Ερωτήσεις ως προς τη μελλοντική απασχολησιμότητα των τελειόφοιτων μετά τη λήψη του πτυχίου τους (ερωτήσεις 17-22).

Τα ερωτηματολόγια δημιουργήθηκαν σε ηλεκτρονική μορφή και αποστάλθηκαν στους τελειόφοιτους του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αιγαίου λίγο πριν την ορκωμοσία τους. Οι απαντήσεις συγκεντρώθηκαν ηλεκτρονικά και η ανάλυση των δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω του spss και του excel.

Παρουσίαση Αποτελεσμάτων

Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα αποτελέσματα από το ερωτηματολόγιο που συμπληρώθηκε από τους τελειόφοιτους του Π.Τ.Δ.Ε. του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

E1. Ερευνητικό ερώτημα

Πίνακας 1. Φύλο

	Ποσοστό
Άνδρας	22%
Γυναίκα	78%

Στον πίνακα 1 διαφαίνεται ότι η συντριπτική πλειοψηφία των αποφοίτων του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης του Πανεπιστημίου Αιγαίου (περισσότεροι από τα τρία τέταρτα) είναι γυναίκες.

Πίνακας 2. Επίπεδο εκπαίδευσης του πατέρα σας:

	Ποσοστό
Μερικές τάξεις Δημοτικού	1%
Απολυτήριο Δημοτικού	16%
Απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης	48%
Πτυχίο ΑΕΙ	21%
Πτυχίο ΑΤΕΙ	14%

Στον πίνακα 2 διαφαίνεται το επίπεδο εκπαίδευσης του πατέρα των συμμετεχόντων στην έρευνα. Οι μισοί (48%) από τους τελειόφοιτους δήλωσαν ότι ο πατέρας τους έχει απολυτήριο

Μέσης Εκπαίδευσης και το 1/5 ότι έχει πτυχίο ΑΕΙ (21%), ενώ μόνο ένας δήλωσε ότι ο πατέρας του δεν έχει ολοκληρώσει το δημοτικό σχολείο.

Πίνακας 3. Ετήσιο οικογενειακό εισόδημα των γονέων σας

	Ποσοστό
Μέχρι 10.000	25%
Από 10.001 έως 20.000	39%
Από 20.001 έως 30.000	20%
Από 30.001 έως 40.000	11%
Δεν απάντησε	5%

Στον πίνακα 3 παρουσιάζεται το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα των γονέων των συμμετεχόντων. Οι περισσότεροι τελειόφοιτοι (49%) δήλωσαν ότι το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα των γονέων τους είναι από 10.001 έως 20.000 ευρώ, ενώ το 1/10 (11%) δήλωσε ότι έχουν από 30.001 έως 40.000 ευρώ ετησίως.

4. Πώς καλύπτετε το κόστος σπουδών σας ως προς:

Πίνακας 4.1. Χρηματοδότηση από την οικογένεια

	Ποσοστό
Καθόλου	6%
Λίγο	10%
Αρκετά	10%
Μέτρια	10%
Πολύ	64%

Στον πίνακα 4.1 αποτυπώνεται πόσοι τελειόφοιτοι κάλυπταν το κόστος σπουδών τους με χρηματοδότηση από την οικογένειά τους, κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών. Περισσότεροι από τους μισούς (64%) τελειόφοιτους δήλωσαν ότι κάλυπταν το κόστος των σπουδών τους με τη χρηματοδότηση από την οικογένειά τους, ενώ μόλις το 6% δεν κάλυψε το κόστος σπουδών τους με χρηματοδότηση από την οικογένειά τους, κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

Πίνακας 4.2. Ιδιωτική εργασία

	Ποσοστό
Καθόλου	78%
Λίγο	8%
Αρκετά	8%
Μέτρια	4%
Πολύ	2%

Στον πίνακα 4.2 αποτυπώνεται πόσοι τελειόφοιτοι κάλυπταν το κόστος σπουδών τους με την ιδιωτική τους εργασία, κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών. Σχεδόν η πλειοψηφία των τελειόφοιτων (78%) δήλωσαν ότι δεν κάλυψαν καθόλου το κόστος των σπουδών τους με την ιδιωτική τους εργασία, ενώ μόλις το 2% κάλυψε απόλυτα το κόστος σπουδών τους με την ιδιωτική εργασία τους, κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

Πίνακας 4.3. Κρατικά ή ιδιωτικά φοιτητικά δάνεια

	Ποσοστό
Όχι	54%
Ναι	26%
Δεν απάντησαν	20%

Στον πίνακα 4.3 αποτυπώνεται πόσοι τελειόφοιτοι κάλυπταν το κόστος σπουδών τους με κρατικά ή ιδιωτικά φοιτητικά δάνεια, κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών. Το 1/2 των τελειόφοιτων (54%) δήλωσαν ότι δεν κάλυψαν καθόλου το κόστος σπουδών τους με κρατικά ή ιδιωτικά φοιτητικά δάνεια, όμως το 1/4 (26%) δήλωσε ότι κάλυψαν απόλυτα το κόστος σπουδών τους με κρατικά ή ιδιωτικά φοιτητικά δάνεια. Ωστόσο, το 1/4 (20%) δεν απάντησε στην ερώτηση.

Πίνακας 5. Σε πόσα εξάμηνα ολοκληρώσατε τις σπουδές σας

	Ποσοστό
Λιγότερο από 8	10%
8 εξάμηνα	69%
10 εξάμηνα	14%
Περισσότερα από 10	7%

Στον πίνακα 5 αποτυπώνεται η διάρκεια ολοκλήρωσης των σπουδών των τελειόφοιτων. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες (69%) δήλωσαν ότι ολοκλήρωσαν τις σπουδές τους χωρίς καθυστέρηση στα 8 εξάμηνα δηλαδή 4 έτη. Ωστόσο το 1/5 (14+7%=21%) δήλωσαν ότι χρειάστηκαν περισσότερα από 8 εξάμηνα, 10 εξάμηνα ή περισσότερα από 10 εξάμηνα, για να ολοκληρώσουν τις σπουδές τους.

6. Πιθανές αιτίες που σας έκαναν να καθυστερήσετε την ολοκλήρωση των σπουδών σας:

Στην ερώτηση 6 αποτυπώνονται οι πιθανές αιτίες που οδήγησαν τους φοιτητές στο να καθυστερήσουν την ολοκλήρωση των σπουδών τους.

Πίνακας 6.1. Το αντικείμενο σπουδών μου δεν ήταν τόσο ενδιαφέρον

	Ποσοστό
Καθόλου	86%
Λίγο	6%
Αρκετά	4%
Πολύ	1%
Πάρα πολύ	3%

Στον πίνακα 6.1 εξετάζεται ο βαθμός στον οποίον το αντικείμενο σπουδών του Π.Τ.Δ.Ε. αποτελεί πιθανή αιτία για την καθυστέρηση της ολοκλήρωσης των σπουδών των φοιτητών. Οι συμμετέχοντες εξέφρασαν ότι το αντικείμενο σπουδών δεν ήταν τόσο ενδιαφέρον σε βαθμό καθόλου (86%) για την πλειοψηφία των φοιτητών, ενώ οι υπόλοιποι (14%) κατανέμονται στις επιλογές λίγο, αρκετά, πολύ, πάρα πολύ. Επομένως, το αντικείμενο των σπουδών για τους συμμετέχοντες ήταν ενδιαφέρον.

Πίνακας 6.2. Έμενα μακριά από τον τόπο σπουδών μου και δεν μπορούσα να παρακολουθήσω όλα τα μαθήματα συστηματικά

	Ποσοστό
Καθόλου	71%
Λίγο	12%
Αρκετά	5%
Πολύ	7%
Πάρα πολύ	5%

Στον πίνακα 6.2. εξετάζεται ο βαθμός στον οποίον οι φοιτητές έμεναν μακριά από τον τόπο των σπουδών τους και δεν μπορούσαν να παρακολουθήσουν όλα τα μαθήματά τους συστηματικά. Οι συμμετέχοντες εξέφρασαν ότι η απόσταση της μόνιμης κατοικίας τους δεν

επηρέασε το χρόνο ολοκλήρωσης των σπουδών τους σε βαθμό καθόλου (71%), ενώ μερικοί (12%) δήλωσαν ότι τους επηρέασε λίγο.

Πίνακας 6.3. Δεν υπήρχε περιορισμός στο χρόνο φοίτησης

	Ποσοστό
Καθόλου	81%
Λίγο	11%
Αρκετά	6%
Πολύ	0%
Πάρα πολύ	2%

Στον πίνακα 6.3 εξετάζεται ο βαθμός στον οποίον ο μη περιορισμός στο χρόνο φοίτησης αν επηρέασε το χρόνο ολοκλήρωσης των σπουδών τους. Οι συμμετέχοντες εξέφρασαν ότι ο μη περιορισμός στο χρόνο φοίτησης δεν επηρέασε την ολοκλήρωση των σπουδών τους στον προκαθορισμένο χρόνο στο μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων (81%).

Πίνακας 6.4. Οι προοπτικές της αγοράς εργασίας με αποθάρρυναν να ολοκληρώσω τις σπουδές μου

	Ποσοστό
Καθόλου	79%
Λίγο	15%
Αρκετά	4%
Πολύ	1%
Πάρα πολύ	1%

Στον πίνακα 6.4 εξετάζεται ο βαθμός στον οποίον οι προοπτικές της αγοράς εργασίας αποθάρρυναν την ολοκλήρωση των σπουδών των φοιτητών στον καθορισμένο χρόνο. Οι συμμετέχοντες εξέφρασαν ότι οι προοπτικές της αγοράς εργασίας δεν αποθάρρυναν τους φοιτητές στην ολοκλήρωση των σπουδών τους στον καθορισμένο χρόνο στο μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων (79%).

Πίνακας 6.5. Εργαζόμενοι και δεν είχα αρκετό χρόνο να αφιερώσω στις σπουδές μου

	Ποσοστό
Καθόλου	64%
Λίγο	12%
Αρκετά	14%

Πολύ	8%
Πάρα πολύ	2%

Στον πίνακα 6.5 εξετάζεται ο βαθμός στον οποίον η εργασία των φοιτητών κατά τη διάρκεια των σπουδών τους επηρέασε την ολοκλήρωση των σπουδών των φοιτητών στον καθορισμένο χρόνο. Οι συμμετέχοντες εξέφρασαν ότι η εργασία κατά τη διάρκεια των σπουδών επηρέασε αρκετά (14%) την ολοκλήρωση των σπουδών των φοιτητών στον καθορισμένο χρόνο, ενώ στους περισσότερους φάνηκε ότι δεν επηρέασε καθόλου (64%).

Πίνακας 6.6. Παρακολούθηση πρόγραμμα σπουδών στο εξωτερικό μέσω erasmus; (για όσους/ες παρακολούθησαν πρόγραμμα Erasmus)

	Ποσοστό
Καθόλου	0%
Λίγο	16,67%
Αρκετά	33,33%
Πολύ	16,67%
Πάρα πολύ	33,33%

Στον πίνακα 6.6 εξετάζεται ο βαθμός στον οποίο η παρακολούθηση προγραμμάτων σπουδών στο εξωτερικό μέσω Erasmus αποθάρρυναν την ολοκλήρωση των σπουδών των φοιτητών στον καθορισμένο χρόνο. Οι συμμετέχοντες, που είχαν παρακολουθήσει πρόγραμμα Erasmus εξέφρασαν ότι η παρακολούθηση προγράμματος σπουδών στο εξωτερικό Erasmus αποθάρρυνε τους μισούς φοιτητές στην ολοκλήρωση των σπουδών τους στον καθορισμένο χρόνο.

Πίνακας 7. Ποιος ήταν ο βαθμός πτυχίου σας;

	Ποσοστό
5-6	0%
6,1-7	8%
7,1-8	52%
8,1-9	34%
9,1-10	3%
Δεν απάντησε	3%

Στον πίνακα 7 καταγράφονται οι βαθμολογίες των τελειόφοιτων αναφορικά με το πτυχίο τους. Οι μισοί συμμετέχοντες (52%) εξέφρασαν ότι έλαβαν βαθμό πτυχίου 7,1-8 και το 1/3 των φοιτητών (34%) έλαβε βαθμό πτυχίου 8,1-9.

Ε2. ερευνητικό ερώτημα

Πίνακας 8. Δουλεύατε κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών σπουδών;

	Ποσοστό
Ναι	56%
Όχι	44%

Στον πίνακα 8 αποτυπώνεται πόσοι τελειόφοιτοι δούλευαν κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών. Περισσότεροι από τους μισούς (56%) τελειόφοιτους δήλωσαν ότι δούλευαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους.

Όσοι δήλωσαν στην ερώτηση 8 ότι εργάζονταν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους συμπλήρωσαν τις ερωτήσεις 9-22 (ερωτήσεις για δεύτερο και τρίτο ερευνητικό ερώτημα), ενώ όσοι δήλωσαν ότι δεν εργάζονταν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους συμπλήρωσαν τις ερωτήσεις 17-22, δηλαδή μετέβηκαν στις ερωτήσεις για το τρίτο ερευνητικό ερώτημα.

Πίνακας 9. Δουλεύατε περιστασιακά ή συνεχόμενα; Με μερική ή πλήρη απασχόληση;

		Ποσοστό
Περιστασιακά	Μερική	57%
Συνεχόμενα	Πλήρη	43%

Στον πίνακα 9 παρουσιάζεται η διάρκεια εργασίας από τους τελειόφοιτους που δούλευαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Περισσότεροι από τους μισούς (57%) δήλωσαν ότι εργάζονταν περιστασιακά και με μερική απασχόληση (57%).

Πίνακας 10. Μορφή απασχόλησης

	Ποσοστό
Αυτοαπασχολούμενοι (χωρίς προσωπικό)	13,51 %
Μισθωτοί στον ιδιωτικό τομέα	75,67 %
Συμβασιούχοι έργου στον ιδιωτικό τομέα	10,81 %

Στον πίνακα 10 αποτυπώνεται η μορφή της απασχόλησης των τελειόφοιτων κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Οι περισσότεροι (75,67%) δήλωσαν ότι απασχολούνται ως μισθωτοί στον ιδιωτικό τομέα.

Πίνακας 11. Καθαρές μηνιαίες αποδοχές

	Ποσοστό
Πάνω από 1300 €	5,55 %
1.101 – 1300 €	5,55 %
901-1.100 €	11,11 %
701-900 €	8,33 %
500 – 700 €	30,55 %
Έως 500 €	38,88 %

Στον πίνακα 11 παρουσιάζονται οι καθαρές μηνιαίες αποδοχές των τελειόφοιτων που απασχολούνταν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Το 38,88% των εργαζομένων δήλωσαν ότι αμείβονται έως 500 ευρώ το μήνα και το 30,55% ότι λαμβάνει από 500-700 ευρώ. Ενώ μόλις το 11,11% δήλωσε ότι αμείβεται πάνω από 1.101 ευρώ το μήνα.

Πίνακας 12. Η απασχόλησή σας είχε σχέση με τις σπουδές σας;

	Ποσοστό
Ναι	29%
Όχι	71%

Στον πίνακα 12 αποτυπώνεται η σύνδεση της απασχόλησης των συμμετεχόντων με το αντικείμενο των σπουδών τους. Οι περισσότεροι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι δεν υπάρχει σχέση μεταξύ της απασχόλησής τους και των σπουδών τους (71%).

Πίνακας 13. Βαθμός αντιστοιχίας σπουδών - εργασίας

	Ποσοστό
Απόλυτος	11,11 %
Ικανοποιητικός	16,66 %
Μικρός	13,88 %
Καθόλου	58,33 %

Στον πίνακα 13 καταγράφεται ο βαθμός αντιστοιχίας των σπουδών με την εργασία των απασχολούμενων τελειόφοιτων. Περισσότεροι από τους μισούς συμμετέχοντες (58,33%) δήλωσαν ότι η εργασία τους δεν έχει καμία σχέση με τις σπουδές τους, ενώ μόλις το 1/10 δήλωσαν ότι ο βαθμός αντιστοιχίας σπουδών-εργασίας είναι απόλυτος.

Πίνακας 14. Βαθμός ευχαρίστησης από την απασχόληση

	Ποσοστό
Πολύ ευχαριστημένος	10,81 %
Ευχαριστημένος	45,94 %
Ούτε ευχαριστημένος ούτε δυσαρεστημένος	35,13 %
Δυσαρεστημένος	5,40%
Πολύ δυσαρεστημένος	2,70 %

Στον πίνακα 14 αποτυπώνεται ο βαθμός ευχαρίστησης των εργαζόμενων τελειόφοιτων από την απασχόλησή τους. Το 45,94% των εργαζομένων τελειόφοιτων δήλωσαν ότι είναι ευχαριστημένοι από την απασχόλησή τους και το 35,13% ότι δεν είναι ούτε ευχαριστημένοι ούτε δυσαρεστημένοι.

Πίνακας 15. Τόπος απασχόλησης

	Ποσοστό
Πόλη σπουδών	70,27 %
Άλλη πόλη	29,72 %

Στον πίνακα 15 παρουσιάζεται ο τόπος της απασχόλησης των φοιτητών κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Το μεγαλύτερο ποσοστό (70,27%) δήλωσαν ότι ο τόπος απασχόλησης ταυτίζεται με τον τόπο των σπουδών τους.

Πίνακας 16. Συνολικός χρόνος εργασίας

	Ποσοστό
Μέχρι ένα έτος	30,30 %
1-2 έτη	21,21 %
2-5 έτη	27,27 %
Πάνω από 5 έτη	21,21 %

Στον πίνακα 16 καταγράφεται ο συνολικός χρόνος εργασίας των τελειόφοιτων που δήλωσαν ότι εργαζόταν. Παρατηρείται ότι υπάρχει μια ισοκατανομή μεταξύ των κλιμάκων μέτρησης. Το μεγαλύτερο ποσοστό (30,3%) δήλωσε ότι έχει εργαστεί συνολικά μέχρι ένα έτος, ενώ το 27,27% δήλωσε ότι εργάστηκε 2-5 έτη.

Ε3. ερευνητικό ερώτημα

Πίνακας 17. Εκτιμώμενος χρόνος για εύρεση εργασίας από τους τελειόφοιτους

	Ποσοστό
Έως ένα (1) μήνα	22 %
Από ένα μήνα μέχρι δώδεκα (1-12) μήνες	9 %
Από ένα έως δύο (1-2) χρόνια	23 %
Περισσότερο από δύο (2) χρόνια	46 %

Στον πίνακα 17 καταγράφονται οι απόψεις των τελειόφοιτων αναφορικά με τον εκτιμώμενο χρόνο για εύρεση εργασίας μετά τη λήψη του πτυχίου. Οι μισοί συμμετέχοντες (46%) εξέφρασαν ότι θα χρειαστούν περισσότερα από δύο χρόνια για να βρουν εργασία, ενώ λιγότεροι από το 1/10 (9%) θεωρούν ότι θα βρουν εργασία από 1-12 μήνες.

Πίνακας 18. Πώς εκτιμούν οι τελειόφοιτοι ότι θα βρουν απασχόληση μετά την αποφοίτηση

	Ποσοστό
Διαγωνισμός –Επετηρίδα	15 %
Αγγελίες από τον τύπο, διαδίκτυο	9 %
Οικογενειακές Γνωριμίες	59 %
Ή μέσω διαγωνισμού ή μέσω αγγελιών	6 %
Άλλο	11 %

Στον πίνακα 18 παρουσιάζονται οι πιθανοί τρόποι με τους οποίους θεωρούν οι τελειόφοιτοι ότι θα βρουν εργασία μετά την αποφοίτησή τους. Περισσότεροι από τους μισούς συμμετέχοντες (59%) θεωρούν ότι οι οικογενειακές γνωριμίες θα τους βοηθήσουν να βρουν απασχόληση και το 15% μέσω διαγωνισμού ή/και επετηρίδας.

Πίνακας 19. Αισθάνεστε ότι κινδυνεύετε να χάσετε την απασχόλησή σας στο άμεσο μέλλον

	Ποσοστό
Ναι	34,28 %
Όχι	65,72 %

Στον πίνακα 19 καταγράφεται η άποψη των απασχολούμενων τελειόφοιτων αν αισθάνονται ότι κινδυνεύουν να χάσουν την απασχόλησή τους στο άμεσο μέλλον. Η πλειοψηφία των εργαζόμενων τελειόφοιτων (65,72%) θεωρούν ότι δεν κινδυνεύουν να χάσουν την εργασία τους στο άμεσο μέλλον.

Πίνακας 20. Προοπτικές εξέλιξης στην σημερινή σας εργασία

	Ποσοστό
Ναι	58,33 %
Όχι	41,66 %

Στον πίνακα 20 καταγράφονται οι προοπτικές εξέλιξης στην απασχόληση των εργαζόμενων τελειόφοιτων. Οι περισσότεροι τελειόφοιτοι (58,33%) εξέφρασαν ότι υπάρχουν θετικές προοπτικές εξέλιξης στην παρούσα εργασία τους.

Πίνακας 21. Αν θεωρείτε ότι θα είναι δύσκολη η εξεύρεση εργασίας μετά την αποφοίτησή σας, αναφέρετε τους πιθανούς λόγους

	Ποσοστό
Δεν υπάρχουν πολλές θέσεις εργασίας για την ειδικότητά μου.	66%
Οι εργοδότες προτιμούν ανθρώπους που έχουν περισσότερη εμπειρία από μένα.	24,5%
Οι εργοδότες προσλαμβάνουν άτομα με περισσότερη κατάρτιση ή δεξιότητες από μένα.	9,5%
Οι εργοδότες θεωρούν μειονέκτημα το φύλο μου.	0%

Στον πίνακα 21 καταγράφονται οι απόψεις των τελειόφοιτων που δήλωσαν ότι δεν απασχολούνταν, αναφορικά με τους πιθανούς λόγους για τους οποίους θεωρούν ότι ενδέχεται να είναι δύσκολη η εξεύρεση εργασίας μετά την αποφοίτησή τους. Περισσότεροι από τους μισούς (66%) που δεν απασχολούνταν κατά την αποφοίτησή τους θεωρούν ότι ο κυριότερος λόγος δυσκολίας που μπορεί να προκύψει στην εξεύρεση εργασίας μετά την αποφοίτησή τους είναι το γεγονός ότι δεν υπάρχουν πολλές θέσεις εργασίας για την ειδικότητά τους και λιγότερο ότι οι εργοδότες προτιμούν ανθρώπους που έχουν περισσότερη εμπειρία (24,5%).

Πίνακας 22. Κάνατε συγκεκριμένες ενέργειες για να βρείτε απασχόληση κατά το τελευταίο διάστημα;

	Ποσοστό
Ναι	50%
Όχι	50%

Στον πίνακα 22 καταγράφεται η άποψη των τελειόφοιτων που δεν απασχολούνται κατά τη διάρκεια της αποφοίτησής τους αναφορικά με τον αν έχουν κάνει συγκεκριμένες ενέργειες για να βρουν απασχόληση κατά το τελευταίο διάστημα. Οι απαντήσεις τους είναι ισόποσα καταναμημένες, όπου οι μισοί έχουν κάνει συγκεκριμένες ενέργειες για να βρουν απασχόληση κατά το τελευταίο διάστημα και οι άλλοι μισοί δεν έχουν κάνει συγκεκριμένες ενέργειες.

Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, διαφαίνεται ότι μέσα από την παρούσα έρευνα αναδείχθηκαν σημαντικές διαστάσεις για την απασχόληση των φοιτητών/τριών κατά τη διάρκεια των σπουδών τους στα παιδαγωγικά τμήματα.

Ως προς το πρώτο ερευνητικό ερώτημα παρατηρήθηκε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών/τριών του Τμήματος είναι γυναίκες, το επίπεδο εκπαίδευσης του πατέρα των συμμετεχόντων κατέχει απολυτήριο μέσης εκπαίδευσης, το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα των γονέων τους είναι κυρίως μεταξύ 10.001-20.000 ευρώ. Οι φοιτητές/τριες καλύπτουν το κόστος των σπουδών τους κυρίως με χρηματοδότηση από την οικογένειά τους, σχεδόν καθόλου από την ιδιωτική εργασία και αρκετά από φοιτητικά δάνεια. Η πλειοψηφία των φοιτητών/τριών ολοκληρώνουν τις σπουδές τους στον προβλεπόμενο χρόνο φοίτησης, ενώ για όσους καθυστερούν φάνηκε ότι σημαντικές πιθανές αιτίες αποτελούν ότι έμεναν μακριά από τον τόπο σπουδών τους και δεν μπορούσαν να παρακολουθήσουν όλα τα μαθήματα συστηματικά, η εργασία κατά τη διάρκεια των σπουδών, η παρακολούθηση προγραμμάτων Erasmus (για όσους/ες φοιτητές παρακολούθησαν πρόγραμμα Erasmus). Τέλος, φάνηκε ότι οι περισσότεροι φοιτητές/τριες ολοκληρώνουν τις σπουδές τους με βαθμό πτυχίου πάνω από 7.

Ως προς το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα φάνηκε ότι περισσότεροι από τους/τις μισούς φοιτητές/τριες εργαζόταν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους, περιστασιακά ή/και με μερική απασχόληση και κυρίως ως μισθωτοί στον ιδιωτικό τομέα με καθαρές μηνιαίες αποδοχές κυρίως μέχρι 700 ευρώ. Η απασχόληση των φοιτητών/τριών δεν είχε σχέση με τις σπουδές τους για τους/τις περισσότερους/ες φοιτητές/τριες, στο μεγαλύτερο ποσοστό δεν υπήρχε αντιστοιχία μεταξύ σπουδών και εργασίας, ενώ οι περισσότεροι ήταν ευχαριστημένοι από την απασχόλησή τους. Ο τόπος απασχόλησης των φοιτητών/τριών ήταν κυρίως η πόλη των σπουδών τους και ο συνολικός χρόνος εργασίας τους ήταν μέχρι ένα έτος.

Ως προς το τρίτο ερευνητικό ερώτημα φάνηκε ότι σχεδόν οι μισοί φοιτητές/τριες εκτιμούν ότι θα βρουν εργασία μετά την αποφοίτησή τους σε περισσότερο από δύο χρόνια, κυρίως μέσα από διαγωνισμούς – επετηρίδες και οικογενειακές γνωριμίες. Οι περισσότεροι/ες φοιτητές/τριες αισθάνονται ότι κινδυνεύουν πως θα χάσουν την απασχόλησή τους στο άμεσο μέλλον αλλά ότι θα έχουν προοπτικές εξέλιξης στην τωρινή τους εργασία αν δεν τη χάσουν στο μέλλον. Τέλος, οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι η εξεύρεση εργασίας θα είναι δύσκολη μετά την αποφοίτησή τους κυρίως γιατί δεν υπάρχουν πολλές θέσεις εργασίας για την ειδικότητά τους και προς τον παρόν οι μισοί έχουν κάνει κάποιες συγκεκριμένες ενέργειες για να βρουν απασχόληση κατά το τελευταίο διάστημα προς την αποφοίτηση.

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Beerrens, M., Mägi, E. and Lill, L. (2011). University Studies as a Side Job: Causes and Consequences of Massive Student Employment in Estonia. *Higher Education*, vol. 61, nr. 6, p.p. 679-692.
- Brennan, J., Duaso, A., Little, B., Callender, C. and Van Dyke, R. (2005). Survey of Higher Education Students' Attitudes to Debt and Term-time Working and their Impact on Attainment. Centre of Higher Education Research and Information and London South Bank University.
- Darmody, M. and Smyth, E. (2008). Full-time Students? Term-time Employment among Higher Education Students in Ireland. *Journal of Education and Work*, vol. 21, no. 4, p.p. 349-362.
- Eurostudent (2015). <http://www.eurostudent.eu/results/data>
- Hall, R. (2010). The Work-Study Relationship: Experiences of Full-Time University Students Undertaking Part-Time Employment. *Journal of Education and Work*, vol. 23, no. 5, p.p. 439-449.
- Hauschildt, K., Gwosc, N. & Mishra, S. (2015). Social and Economic Conditions of student Life in Europe, Eurostudent V 2012-2015, Synopsis of Indicators. Bielefeld: Eurostudent.
- Kalenkoski, C. and Pabilonia, S. (2010). Parental Transfers, Student Achievement, and the Labor Supply of College Students. *Journal of Population Economics* 23 (2), p.p. 469-496.
- O' Leary, S. (2017). Graduates' experiences of, and attitudes towards, the inclusion of employability-related support in undergraduate degree programmes; trends and variations by subject discipline and gender. *Journal of Education and Work*, vol. 30, no. 1, p.p. 84-105.
- Richardson, M., Evans, C. & Gbadamosi, G. (2014). The work-study nexus: the challenges of balancing full – time business degree study with a part-time job. *Journal Research in Post – Compulsory Education*, Vol. 19, Issue 3, p.p. 302-309.

- Roshchin, S. & Rudakov, V. (2017). Patterns of student employment in Russia. *Journal of Education and Work*, vol. 30, no. 3, p.p. 314-338.
- Savic, M. & Kresoja, M. (2016). Modelling factors of students’ work in Western Balkan countries. *Studies in Higher Education*.
- Trow, M. (2000). From Mass Higher Education to Universal Access: The American Advantage. *Minerva*, vol. 37, no. 4, p.p. 303-328.
- Tur-Sinai, A., Romanov, D. & Zussman, N. (2017). The true effect of students’ employment on the duration of studies. *Applied Economics*, vol. 49, no. 33, p.p. 3328-3340.
- Yanbarisova, D. (2015). The Effects of Student Employment on Academic Performance in Tatarstan Higher Education Institutions. *Russian Education & Society*, vol. 57, no. 6, p.p. 459-482.